

Minä kuvaan Kuvia minusta

Ikkuna lapsen maailmaan.

Valokuva lapsen osallisuuden edistäjänä

2013 | vaikuttavavertaistointi | kvf.fi
Taitto: teksti: Kvfi - kuva: M. Atosuo

1

Minä kuvaan
Kuvia minusta

Osallisuuden oivallukset

Haluan olla aidosti läsnä lapsen kanssa ja kuunnella hänen tarinaansa.

Haluan antaa lapselle mahdollisuuden olla rakentamassa omaa ainutkertaista todellisuuttaan hänelle tärkeän yhteisön jäsenenä.

Haluan auttaa lasta tekemään maailmaansa näkyväksi, saamaan ääntään kuuluvaksi.

-Johanna Sommers-Piironen-

2013 | vaikuttavavertaistointi | kvf.fi
Taitto: teksti: Kvfi - kuva: M. Atosuo

2

Minä kuvaan
Kuvia minusta

Voimauttava valokuva pähkinänkuoressa

Voimauttava valokuva on sosiaalipedagoginen menetelmä, jossa valokuvien ja kuvaamisen avulla tutkitaan elämäntarinaa, perhesuhteita, omia erilaisia puolia ja rooleja.

Menetelmän avulla voi tehdä näkyväksi sellaisia eri elämänalueisiin liittyviä teemoja, joita halutaan vahvistaa.

2013 | vaikuttavavertaistointi | kvf.fi
Taitto: teksti: Kvfi - kuva: M. Atosuo

3

Minä kuvaan
Kuvia minusta

Voimauttava valokuvatyöskentely voi tukea lapsen osallisuutta, koska se:

- pyrkii nostamaan esiin voimavaroja
- perustuu vuorovaikutukseen ja toisen kunnioittamiseen
- on kehollista ja toiminnallista
- on kokemusten jakamista yhdessä
- keskittyy siihen, mikä on positiivista ja hyvää
- voi tavoittaa lapsen kokemuksen laajemmin ja eri tasoilla kuin pelkkä puhe
- antaa lapselle oikeuden valita kuvaamisen kohteet ja kuvakulmat

2013 | vaikuttavavertaistointi | kvf.fi
Taitto: teksti: Kvfi - kuva: M. Atosuo

4

Työskentelytapoja

Albumikuvat

Katsele yhdessä lapsen kanssa kuvia: kenkälaatikkokuvia, albumeihin laitettuja kuvia ja tietokoneelta löytyviä.

Tulosta tai teetä kovalevykuvat paperikuviksi katselun helpottamiseksi.

Anna lapsen valita niistä itselleen tärkeimmät. Keskustele tai kommunikoi teille mahdollisella tavalla lapsen kanssa kuvista ja niiden merkityksestä hänelle.

Kutsu myös muita perheenjäseniä tähän mukaan, kunhan tiedostatte että lapsi on toiminnan keskiössä.

Työskentelytapoja

Albumikuvat

Rakenna uusi albumi lapsen kanssa hänelle merkityksellisistä kuvista. Tehkää albumista lapsen näköinen lempiväreineen, tekstinpätkineen, laulunsanoineen, kiitokuvineen jne.

Voitte tehdä kuvista myös seinäkollaasin samoilla periaatteilla ja ripustaa sen siten, että lapsi voi itse katsella kollaasia niin paljon kuin haluaa.

Kirjaa lapsen ajatukset kuvista, jos hänen toimintakykynsä tämän mahdollistaa.

Toteuttakaa albumityöskentely teille sopivalla tavalla. "Albumi" voi olla myös kankaalle painettuja kuvia, kuvilla päällystetty kenkälaatikko, kartongista tehty haitarimalli ym. Käsillä tekeminen on myös terapeutista.

Työskentelytapoja

Arjen kuvaaminen

Anna kamera lapselle tietyksi ajanjaksoksi, vaikka viikoksi.

Pyydä häntä kuvaamaan itse tai sinun avustamanasi hänelle tärkeitä asioita, vaikka 1-3 kuvaa päivässä.

Teetä tai tulosta kuvat.

Sopivan hetken tullen, saduta lasta hänen valitsemistaan kuvakohteista. Jos sanallistaminen ei ole mahdollista, kuvat puhuvat puolestaan.

Työskentelytapoja

Arjen kuvaaminen

Rakenna kuvista albumi tai videoesitys yhdessä lapsen kanssa. Jos teette videoesityksen, anna lapsen päättää niin paljon kuin mahdollista esityksen toteutuksesta, esim. musiikista jne.

Voitte toteuttaa arjen kuvaamista myös niin, että lapsi kuvaa omaa maailmaansa ja sinä omaa arkeasi, ja sitten rakennatte näistä yhteisen tuotoksen.

Voitte myös yhdistää albumityöskentelyn ja arjen kuvat rakentamalla kokonaisuuden, johon tulee lapsen valitsemia albumikuvia ja uusia, hänelle tai teille merkityksellisiä kuvia arjesta.

Työskentelytapoja

Pelejä omista valokuvista

Muistipeli

Tulosta kaksi samaa kuvaa esim. kesäloman vietosta, joulusta ym. yhteisistä kokemuksista. Laminoi ne jotta ne kestävät paremmin. Pelataan kuten muitakin muistipelejä.

Lyhyesti: aseta tulosteet kuva alaspäin pöydälle tai lattialle. Kukin pelaaja kääntää vuorollaan 2 kuvaa.

Jos ne eivät ole samoja kuvia, vuoro menee eteenpäin. 2 samaa kuvaa saanut saa aloittaa tarinan kuvaan liittyen. Muut täydentävät ja lisäävät omia kokemuksiaan.

Työskentelytapoja

Pelejä omista valokuvista

Korttipeli

Päällystä tavalliset pelikortit suvun kuvilla.

Pelatessa voi kertoa tarinoita suvun henkilöistä.

Peli vahvistaa kuulumista laajempaan ihmisheimoon.

Minkälaisia on tehty?

Aleksi ja sisarukset

Sisarukset ja muu perhe innostuivat ottamaan kuvia veljestä, joka ei itse kiinnostunut kuvaamisesta.

Näkyväksi tulivat 9-vuotiaan Aleksin tähtihetket: huuliharppua soittamassa, IKEAssa aamiaisella, kokoamassa palapeliä.

Minkälaisia on tehty?

Aleksi ja sisarukset

Minkälaisia on tehty?

Minja ja Maisa

Minja tykkää ottaa kuvia äidin kännykkäkameralla. Äiti pyytää häntä ottamaan kuvia viikon ajan mistä tahtoo. Kuvia tulee paljon: yli sata. Kuvia katsellaan ja valitaan albumiin kun lapselle sopii, muutama kuva kerrallaan.

Äiti olisi halunnut albumiin ”kauniit” kuvat. Minja sai kuitenkin valita. Äiti kirjasi ylös myös keskustelun kuvista. Niistä tuli albumikuvien kuvatekstit.

Minkälaisia on tehty?

Minja ja Maisa

”Maisa leikkii panterilla. Se on sille tärkeä. Panterin pää näkyy. Ja meidän jalat. Musta on kiva mennä Maisan sänkyyn makoilemaan Maisan kanssa.”

Minkälaisia on tehty?

Riikka ja Aava-Sofia

Riikka-äiti kuvasi yhdessä Aava-Sofian 8v. kanssa perheen arkea. Riikka auttoi Aavaa painamaan nappia ja piti kameraa paikallaan. Kameran kuvanottopainikkeen päälle Riikka laittoi tähtitarran helpottamaan painikkeen löytymistä. Osa kuvista otettiin iPadilla. Sillä näkee isolta ruudulta, mitä on kuvaamassa, ja voi hullutella yhdessä.

Riikka huomasi, että kamera kannattaa ottaa kaikenlaisiin tilanteisiin. Lapsen ääni tulee siten parhaiten kuuluviin.

Minkälaisia on tehty?

Riikka ja Aava-Sofia

Minkälaisia on tehty?

Airi ja Aune

Kaksivuotiaan Aunen voimat eivät riittäneet kameran napin painamiseen, joten äiti auttoi häntä.

Näkyväksi tuli kaikki, mikä Aunea kiinnostaa.

Äiti laskeutui Aunen tasolle ja tarjosi linssin kautta Aunelle asioita. Kun Aune osoitti kiinnostusta jotain kohtaan, kuva otettiin.

Minkälaisia on tehty?

Airi ja Aune

Minkälaisia on tehty?

Samuel ja Raisa

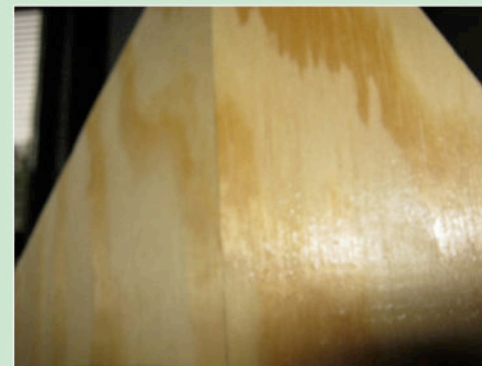
Raisa-äiti teki Samuelin kanssa Samuelille oman albumin vanhoista kuvista. Albumia varten otettiin myös uusia kuvia. Samuel tykkäsi siitä, että sai olla keskipisteenä ja että hänestä tehtiin albumi. Samuel valitsi kuvat ja sanoitti ne.

Äiti ja muut perheenjäsenet ottivat kuvia. Näkyväksi tuli pienen pojan maailma. Raisa oivalsi, että aikuinen olettaa paljon siitä, mitä kuvissa on, eikä näe niissä välttämättä samaa kuin lapsi.

Minkälaisia on tehty?

Samuel ja Raisa

"Se oli
mun
laivani!"

Minkälaisia on tehty?

Topi ja perhe

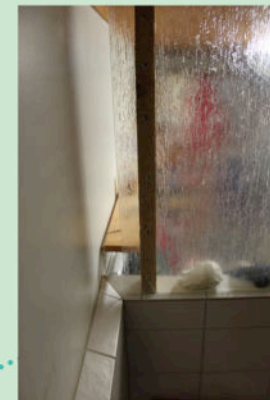
Topin, 10 v., perhe halusi tietää, että mitähän Topi ajattelee, mitä Topi näkee?

Perheenjäsenet menivät Topin silmien tasalle kuvaamaan Topin näkemät asiat.

He kuvasivat myös Topin katselemassa.

Minkälaisia on tehty?

Topi ja perhe

Rohkaisun sana

- ⊙ Usko prosessiin ja omaan luovuuteesi; se ohjaa teitä löytämään juuri teille oikean tavan kohdata toisenne.
- ⊙ Voimauttavassa valokuvauksessa on ensisijassa kyse vuorovaikutuksesta ja vasta sitten kameran käytöstä ja valokuvista. Kuuntele ja tulkitse lapsen katsetta, eläydy hänen maailmaansa.
- ⊙ Tehkää lapsen maailma yhdessä näkyväksi.

Työskentelyssä pohdittavaksi: Mikä oli työskentelyn perusidea?, Mitä tuli näkyväksi?, Mitä oivalsin?, Mikä oli merkityksellisintä?, Kuinka voimme jatkaa valokuvatyöskentelyä?

Lähteet:

- ⊙ Esityksen pohjana on käytetty voimauttavan valokuvauksen ohjaajan Merja Repon koulutusmateriaalia
- ⊙ Karlsson Liisa: Sadutus-avain osallistavaan toimintakulttuuriin
- ⊙ Poranen Eeva: Miro ja Meri
- ⊙ Savolainen Miina: Maailman ihanin tyttö
- ⊙ Setälä Päivi: Lapsi kuvan takana. Erityisiä piirteitä lasten valokuvailmaisussa.
- ⊙ Vähälä Eija: Luovan käsityöprosessin yhteydet psyykkiseen hyvinvointiin.
- ⊙ Kts. Voimauttavan valokuvan webinaari eli verkkoluento: vaikuttavavertaistointi.fi